UUTISET

Lähdemme siitä, että turvaamme palvelut niin kuin laki vaatii ja valtio omistajana haluaa. **PALVELUTUOTANNON JOHTAJA ANU PUNOLA, ITELLA POSTIN**

PÄIVÄN PUNKTI

Sote-suunnitelma

Kokoomus on luopumassa hallituksen kahdesta keskeisimmästä tavoitteesta, sotesta ja kuntauudistuksesta.

Soteuudistus on ollut Suomen historian huonoimmin valmisteltu reformi. Alun pitäen uudistukseen sotkettiin myös kuntauudistus. Tarkoitus oli luoda niin suuria kuntia, että nämä olisivat yksin voineet vastata sekä perusterveydenhoidosta että erikoissairaanhoidosta.

Kuntia piti suurentaa vapaaehtoisella pakolla. Kun hanke herätti kuntakentällä kapinan, ryhdyttiin ajamaan pakkolakia. Keksittiin ajatus, jonka mukaan kunnat jaettaisiin kahteen kastiin, isäntäkuntiin ja renkikuntiin. Isäntäkunnat järjestäisivät palvelut, jotka ne myisivät pienille rengeilleen.

Mallissa oli kaksi vikaa. Se ei olisi ikinä toiminut ja se oli perustuslain vastainen. Siitä huolimatta Henna Virkkuselle annettiin tehtäväksi ajaa mallia kuin käärmettä pyssyyn.

Nyt käärme on tullut ulos, ja kokoomus on päättänyt pelastaa, mitä pelastettavissa on. Kaiken sähläyksen jälkeen ollaan palaamassa alkupisteeseen.

Sotkun selvittäminen on annettu elinkeinoministeri Jan Vapaavuoren tehtäväksi. Vapaavuori lujittaa asemiaan kokoomuksen vahvana miehenä.

Henna Virkkunen on asetettu eurovaaliehdokkaaksi. Jos hyvin käy, hän katoaa Brysselin bunkkereihin kasvamaan korkoa. Sinne saattaa hävitä myös pääministeri Jyrki Katainen, jos saa riittävän ison viran ja toimiston.

Kokoomuksen irtiotto on suututtanut hallituskumppani SDP:n. Jutta Urpilainen on saanut kovalla työllä demarit tukemaan kokoomuksen kuntauudistusta. Ja nyt kokoomus pettää ja vie Urpilaiselta maton alta.

Soten uusi käänne on Urpilaiselle jälleen yksi riesa muiden joukossa. Urpilaisen asemaa nakertavat jo valmiiksi Antti Rinne ja ay-väki. Rinteestä on tulossa Urpilaiselle vakava haastaja puoluekokouksessa.

Kokoomus tekee sotesopassa välttämättömyydestä hyveen. Viisaus alkaa tosiasioiden tunnustamisesta. Kokoomus myöntää itse, että sotku mikä sotku, ja ilmoittaa kuuntelevansa jatkossa asiantuntijoita.

Ja kun myös oppositiossa oleva keskusta hyväksyy mallin pitkin hampain, saadaan sotku lakaistuksi piiloon ennen vaaleja.

Kokoomuksessa on nyt luettu taktiikan oppikirjoja oikein.

Koskaan ei tarvitse peräytyä. Voi aina tehdä täyskäännöksen ja edetä taas.

LAURI KONTRO
on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.
lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Itella hakee kannattavuutta postinjakeluun yhteistyöllä

Postin jakeluautot voisivat kuljettaa kuntien, kaupan ja maaseudun yritysten toimituksia.

PENTTI VÄNSKÄ

Lassi Myllynen jakoi perjantaina postia Lapinlahdella.

Postinjakelusta koko maassa vastaava Itella etsii aktiivisesti uusia yhteistyömuotoja maaseudun eri toimijoiden kanssa varmistaakseen postinjakelun kannattavuuden myös haja-asutusalueilla.

Yhtiössä kannetaan huolta maaseudun palveluiden kustannuksista, sillä lähetysten määrä vähenee nopeasti sähköisen viestinnän lisääntyessä.

Viime vuonna kirjeitä ja lehtiä jaettiin yli sata miljoonaa kappaletta aiempaa vähemmän. Yhtiö arvioi, että kirjeiden ja lehtien jakelu puolittuu nykyisestä 2020 mennessä.

Perinteinen postinjakelu on vielä nyt kannattavaa, mutta tilanne voi muuttua lähivuosina, Itella Postin palvelutuotannon johtaja **Anu Punola** ennakoi.

”Vaikka jaettava määrä vähenee, sama matka pitää ajaa jakeluautolla joka tapauksessa. Maaseudulla yhä isompi osa jakajan työpäivästä kuluu autossa.”

Vielä nyt maaseudun postinjakelu toimii kohtuudella.

”Vaikka Suomi on eurooppalaisittain hyvin harvaan asuttu, pystymme tarjoamaan kattavat palvelut koko maahan samalla hinnalla. Saamme postin perille toimilupaehtojen mukaisesti kello 16 mennessä lähes kaikkialla.”

Ruokaa vanhuksille, lihaa kuluttajille

Punolan mukaan Itella ei ole ongelman kanssa yksin. ”Muutkin toimijat maaseudulla rämpivät samassa kustannusalhossa kuin me”, hän toteaa.

”Haja-asutusalueilla on paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia, sillä palveluja tuotetaan vielä siiloutuneesti. Kun joku siellä ajaa, samalla menisi myös muiden kuljetukset.”

Itella haluaa hoitaa yhä suuremman osan verkkokaupan nopeasti kasvavasta jakelusta sekä kauppojen erilaisista ruokakassikuljetuksista.

Yhteistyötä on jo viritelty myös kuntien kanssa. Esimerkiksi Porvoossa postiauto vastaa muun muassa vanhusten ruokahuollon jakelusta.

Lisäksi yhteistyökumppaneita haetaan maaseudulla toimivista yrityksistä.

Hiljattain on aloitettu kokeilu, jossa Itella hoitaa lammastilojen lihojen jakelua ympäri maata. Lihat pakataan kylmäketjun vaatimiin laatikoihin ja kuljetetaan suoraan asiakkaille.

”Vastaavaa yhteistyötä voitaisiin jatkossa tehdä paljon laajemmin lähiruokaa tuottavien sekä muiden yritysten kanssa”, Punola sanoo.

Yhteistyö voi toimia myös toisin päin: syrjäisimmillä alueilla Lapissa Itella ostaa jakelua paikallisilta taksiyrittäjiltä.

”Pari prosenttia haja-asutusalueen ulkona hoidettavasta jakelusta ostetaan alihankkijoilta, mutta silloinkin hoidamme itse sisällä tehtävän esijakelun.”

Palveluvelvoite pitää arvioida

Lain vaatima yleispalveluvelvoite koskee vain postimerkillä varustettuja kuluttajakirjeitä, joten Itellan jakamista liki kolmesta miljardista lähetyksestä sata miljoonaa edellyttää viisipäiväistä jakelua.

”Lähdemme siitä, että turvaamme palvelut niin kuin laki vaatii ja valtio omistajana haluaa”, Punola sanoo. Yhtiö kuitenkin toivoo, että yleispalveluvelvoitetta arvioidaan uudelleen, kun postilakia uudistetaan seuraavan kerran.

”Asiakkaita pitää kuunnella. Jo nyt esimerkiksi isot aikakausilehtitalot ovat valmiita luopumaan viisipäiväisestä jakelusta, jos se kohtuullistaa jakelun kustannuksia.”

Yhtiön mielestä epäreilut toimilupaehdot voivat vaarantaa sen kykyä rahoittaa maaseudun postipalveluita.

Valtioneuvosto myönsi tammikuussa toimiluvan postitoimintaan Kanta-Hämeessä toimivalle Ilves Jakelulle. Toimiluvan mukaan lähetykset tulee jakaa vähintään kerran viikossa.

”Emme pidä tätä reiluna, sillä meillä on viisipäiväinen velvoite. Tosin maaseudun laskevat volyymit tuskin kiinnostavat kilpailijoita.”

Itella ei kaipaa valtion tukea

Koska sanomalehtien varhaisjakelu on merkittävästi tappiollista jopa taajamissa, Itella on sanonut irti sopimuksia voidakseen neuvotella nykyistä tyydyttävämmät ehdot.

Lehtitalojen kanssa on pohdittu muun muassa varhaisjakelun ja päiväpostin yhdistämistä. Se ei Punolan mukaan ole järkevää, sillä silloin päiväpostin esikäsittely vaatisi kallista yötyötä. Myös ammattiliitto vastustaa asiaa.

Itella pitää hyvänä selvitysmiehen ehdotusta tukea lehtitaloja suoraan. Yhtiö itse ei tukea kaipaa.

”Haluamme selviytyä murroksesta ilman ulkopuolista rahaa. Se olisi kilpailuoikeudellisesti ongelmallinen, eikä yhteiskuntakaan halua rahoittaa tehotonta toimintaa.”

TIINA TAIPALE

Itella Postin jakelumäärät kotimaassa

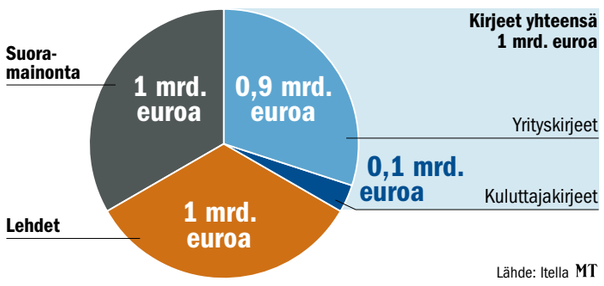

KUKA?

Anu Punola

Itella Postin palvelutuotannon johtaja, koulutukseltaan filosofian maisteri.
Työskennellyt Postissa vuodesta 1989 ensin postinjakajana 8 vuotta, sen jälkeen erilaisissa päällikkö- ja johtotehtävissä vuoteen 2011. Palasi Itellaan heinäkuussa 2013.
Palvelutuotanto vastaa jakelusta, lajittelusta ja osin myös palvelukuljetuksista Suomessa. Vie päivittäin noin 11 miljoonaa lähetystä suomalaisiin kotitalouksiin ja yrityksiin. Varhaisjakelussa, perusjakelussa ja lajittelussa työskentelee noin 16 000 henkilöä.

Anu Punola.

PTT:N TALOUSTUTKA

Lyhytmuistinen ei ratkaise kriisejä

Euroopan rahoitusjärjestelmää uudistetaan järein keinoin. Kuluvasta vuodesta odotetaan käännekohtaa, josta pankkitoiminta palaisi talouskasvun tueksi. Rakennetaan pankkiunionia. Pystytetään yhteistä pankkivalvojaa. Haetaan poliittista yhteisymmärrystä kriisinratkaisuun. Euroopan keskuspankki määrittelee työkalujaan, joilla rahoituksenvälityksen rikkinäisyys korjataan.

EKP on käynnistänyt liki vuoden mittaisen ennennäkemättömän operaation. Se perkaa pankkien luottosalkut ja sijoitusriskit, jotta roskat on siivottu sen aloittaessa valvojana.

Pankkiirit nurisevat riskitarkastelujen heikentävän lainanantokykyä. Innovatiivinen ala osasi kyllä ottaa ilon irti yhteismarkkina-alueesta niin, etteivät kansalliset valvontakäytännöt pysyneet perässä. Pankkiirit tahtoisivat jo unohtaa kriisin.

Vaikka siirtymävaiheessa epävarmuus markkinoilla saattaa lisääntyä, yhteinen pankkivalvonta koituu lopulta kaikkien hyödyksi, kun rahoitusvakaus paranee. Yleiseurooppalaisella viranomaisella on pidempi muisti, ja vahva valvoja pystyy poliittisesti hankaliin päätöksiin. Pelisääntöjen on oltava kaikille samat. Ja rahoitusjärjestelmän pitäisi olla pystyssä hallituskauden jälkeenkin.

Suomessa keskustelu pankkiunionista on kokolailla typistynyt sijoittajavastuuseen. Äänestäjiin vetoaa pelottelu pankeista, joista uhkaa tulla verovaroja imevä musta aukko. Sisäpoliittisesti on houkuttelevaa vastustaa kriisinhoitopäätösten keskittämistä Euroopan tasolle.

Sijoittajavastuun hokemisesta voisi kuvitella, että Suomi olisi pontevasti rakentamassa ratkaisukeinoja. Ironisesti Suomi on asettunut poikkiteloin neuvoteltaessa kriisinratkaisumekanismeista. Suomi on kannattanut laajaa kriisinratkaisuneuvostoa. Nimestä voi päätellä, miten byrokraattista päätöksenteosta tulisi.

On sinänsä kannatettavaa, että laajalle ulottuvissa riskeissä jäsenmaat ovat mukana päätöksenteossa. Silti on vaikea ymmärtää, miten laaja neuvosto ratkoisi kriisit tehokkaasti. Rahoitusmarkkinoiden logiikassa kriisit pitää padota nopeasti. Helposti yli satapäiseksi paisuvassa ministerikokoonpanossa sopiminen on hidasta. Voi jäädä epäselväksi, mitä sovittiin. Se ei edistä vakautta.

Mikä helpotus, sijoittajat ovat osoittaneet kiinnostusta kantaa vastuunsa. Pankkien varainhankinta taakanjakoinstrumenteilla on ennakoivaa kriisinratkaisua, mitä valvojat tullevat jatkossa painottamaan. Sijoittajavastuun kohdentaminen tappiolliseen osaan helpottuu, jos pankit ovat rakenteeltaan yksinkertaisempia.

Rakennesääntely täydentääkin kriisinratkaisua, mikä lähtökohtaisesti pienentää mustaa aukkoa. Se myös tekee pankkitoiminnasta läpinäkyvämpää. EU-komission rakennesääntelyesitys on myrskyvaroitus siitä, että pankkien toimintaan puututaan, jos ala innovoi yhteiskunnalle liian riskillisiä liiketoimintoja.

EEVA ALHO
on PTT:n ekonomisti.
eeva.alho@ptt.fi

EU-kriisirahastoa ei haluta nopeuttaa

Finanssiala vastustaa yhteisvastuun nopeuttamista pankkiunionin kriisirahastossa. Valtiovarainministerit käsittelevät asiaa tämän viikon kokouksessaan.

EU-huippukokous linjasi joulukuussa, että yhteisvastuuseen siirrytään portaittain kymmenessä vuodessa. Euroopan parlamentti nopeuttaisi nyt aikataulua.

”Suomi ja Saksa ovat antamassa periksi”, pääekonomisti **Veli-Matti Mattila** Finanssialan keskusliitosta FK:sta huolestuu.

Merkkejä periksi annosta Mattila näkee valtiovarainministeriön kirjelmässä eduskunnalle. Suuri valiokunta yhtyi kantaan, mutta korosti perjantaina myös sijoittajavastuuta.

Valiokunta ei hyväksy, että jäsenvaltio voitaisiin velvoittaa valtiontakaukseen kriisirahaston varainhankinnassa. Rahasto-osuuksien lainaamisesta pitää voida kieltäytyä.

FK vastustaa kansallisten rahasto-osuuksien välistä lainausvelvollisuutta, sillä se merkitsisi käytännössä yhteisvastuun nopeuttamista. Kymmenestä vuodesta pidetään kiinni.

Vaiheittainen siirtymä yhteisvastuuseen pienentää Mattilan mukaan riskiä, että suomalaiset pankit joutuvat mukaan ratkomaan kriisimaiden nykyisiä pankkiongelmia.

Pankkiunionin kriisirahastoon aiotaan yhteisesti koota 55 miljardia euroa. Pelastusrahasto ratkoo tulevia pankkikriisejä. Viranomainen päättäisi ongelmapankkien kohtalosta.

Suuri valiokunta ei halua EU-komissiolle keskitettyä päätösvaltaa kriisipankkien alasajosta. Päätöksenteko kuuluu sen mukaan itsenäiselle neuvostolle.

JUHANI VIITALA

> »Vaiheittainen siirtymä yhteisvastuuseen pienentää riskiä, että suomalaiset pankit joutuvat mukaan ratkomaan kriisimaiden nykyisiä pankkiongelmia.«
> **VELI-MATTI MATTILA**

Jahtikuningattaresta vuoden liikuntaohjelma

Vuoden 2013 liikuntaohjelma -tunnustus annettiin viime viikolla FOX-kanavalla esitettävälle metsästysohjelmalle Jahtikuningatar Marjaana.

Ensimmäinen Jahtikuningatar-kausi 2012 sai hyvän vastaanoton. Ohjelmaa seurasi myös moni ei-metsästävä katsoja.

Toisella tuotantokaudella 2013 ohjelmassa oli jahdin lisäksi muitakin elementtejä, kuten ampumaharjoittelua, riista- ja kalaruuan valmistusta ja kalastusta.

Vuoden liikuntatuote -kilpailun järjestää alan riippumaton tutkimus- ja tuotekehityspalvelu Testin Lab Finland. Valinta tehtiin yleisöäänestyksellä.

Kilpailuun otti osaa kuusi televisio-ohjelmaa. Niiden joukossa olivat muun muassa Nelosen SM-liigan viikkomakasiini ja Ylen Urheiluruutu.

Nuoria kaivataan erälle

Jahtikuningatar **Marjaana Valkeisen** mielestä palkinto on tunnustus suomalaisille metsästäjille, kalastajille ja eränkävijöille. Hän kannustaa nuoria mukaan eräharrastuksiin.

Valkeinen on keuruulainen kukkakauppayrittäjä. Metsästyksen lisäksi hän harrastaa ratsastusta, retkeilyä, moottoripyöräilyä ja urheilusukellusta.

Valkeinen ei ole televisiossa ensimmäistä kertaa. Vuonna 2003 Malesiassa kuvattuun Suomen Robinson -ohjelmaan hänet valittiin yli 3 000 halukkaan joukosta. Valkeinen pääsi 16 loppukilpailijan joukkoon ja voitti koko kisan ja 40 000 euroa.

Jahtikuningatar-ohjelman yksi yhteistyökumppani ja varustetoimittaja on karstulalainen Savotta Oy. Yhtiön markkinointi- ja myyntipäällikön **Jari Virtasen** mukaan retkeilijät, kalastajat ja metsästäjät ovat olleet yrityksen parhaita asiakkaita jo 60 vuotta.

REIJO VESTERINEN

Erikois-museoille toiminta-apua

Kulttuuri- ja urheiluministeri **Paavo Arhinmäki** (vas.) on myöntänyt 3,835 miljoonaa euroa valtakunnallisille erikoismuseoille toiminta-avustuksina veikkausvoittovaroista.

Avustusta saivat muun muassa Suomen metsämuseo Lusto, 140 000 euroa, Suomen maatalousmuseo Sarka, 170 000 euroa ja Suomen käsityön museo, 170 000 euroa.

Uusia toiminta-avustuksen saajia ovat Suomen Ilmailumuseo, tieliikenteen alan valtakunnallinen erikoismuseo Mobilia ja Suomen Rautatiemuseo, Turussa sijaitseva Forum Marinum sekä Suomen Lasimuseo.

MT

Apinakuvat toivat Foto-finlandian

Fotofinlandia 2014 -kilpailun on voittanut helsinkiläinen valokuvaaja ja kuvataiteilija **Perttu Saksa**. Hänen Echo-sarjan kuvansa esittävät siirtomaa-ajan luonnontieteellisistä kokoelmista eri puolilta Eurooppaa löytyneitä apinoita.

20 000 euron pääpalkinnon saajan valitsi **Stefan Lindfors** 20:n loppukilpailuun yltäneen kuvakokonaisuuden joukosta.

Yleisö valitsi suosikikseen internet-äänestyksessä **Niklas Meltion** kokonaisuuden, joka kuvaa Syyrian kansannousua Aleppossa.

Avoimeen Fotofinlandia 2014 -kilpailuun osallistui 430 kuvaajaa yhteensä 3 514 kuvalla.

MT